

Luonnos 4.12.2019

Ehdotus Minkä tahansa kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi vuosille 2021 - 2023

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta
3. Suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja hoitotoimenpiteiksi
  - 3.1. Tavoitetila
  - 3.2. Ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi
4. Suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi
5. Ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä
6. Ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi
7. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi
8. Kalataloudellisesti merkittävien alueiden määrittäminen
9. Kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen
10. Kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittäminen
11. Suunnitelma kalastustietojen seurannan järjestämiseksi
12. Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi

1. Johdanto

Uuden kalastuslain 35 §:ssä kalatalousalueet on velvoitettu laatimaan aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma vuoden 2020 loppuun mennessä. Käyttö- ja hoitosuunnitelmalla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistetään vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä. Ehdotuksen laatiminen olisi luonteeltaan normaalisti kalatalousalueen hallitukselle kuuluva tehtävä, mutta ehdotuksen hyväksyisi kuitenkin kalatalousalueen yleiskokous.

Kalastuslain 36 §:ssä on selvitetty käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimista ja sisältöä. Tämä ehdotus käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi noudattaa kyseisen säädöksen sisältöä.

Kalatalousalueella on velvollisuus toimeenpanna käyttö- ja hoitosuunnitelma (KalL 39 §). Kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee (KalL 40 §).

Kalastuslain 41 §:n mukaisesti kalastus on järjestettävä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti ja kalastuksen järjestämisestä vastaa kalastusoikeuden haltija, toisin sanoen se taho, jonka omaisuuden käyttöön käyttö- ja hoitosuunnitelman toimenpiteet kohdistuvat. Kalastusoikeudella, joka sisältyy vesialueen omistusoikeuteen, ymmärretään suojattua valtaa harjoittaa kalastusta määrättyllä vesialueella. Kalastusoikeuteen kuuluvat oikeus vesialueen kalakannan taloudelliseen hyväksikäyttöön ja oikeus järjestää vesialueen käyttö ja hoito. Kalastusoikeuteen sisältyy oikeus hankkia vesialueella olevien kalojen hallinta ja tulla siten niiden omistajaksi.

Käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka laaditaan kalastuslain ja mahdollisesti maa- ja metsätalousministeriön antaman asetuksen perusteella, ei saa olla ristiriidassa perustuslain tai muun lainsäädännön kanssa.

Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Tämä koskee sekä kalatalousaluetta (julkisoikeudellinen yhdistys), joka laatii ja hyväksyy ehdotuksen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY), joka vahvistaa käyttö- ja hoitosuunnitelman. ELY haluaa käyttö- ja hoitosuunnitelmien olevan mahdollisimman konkreettisia, jotta niitä voidaan käyttää pohjina hallintopäätöksille.

Tämän käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinnan ohjenuorana on ollut se, ettei perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen vaarannu.

Ehdotus käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi on laadittu siten, että sen sisältö ei ole ristiriidassa nykyisten ja tulevien valtakunnallisten hoitosuunnitelmien kanssa; Saimaannieriän toimenpideohjelma, Saimaan järvilohen hoito-ohjelma, Kansallinen kalatiestratégia, Kansallinen lohi- ja meritaimenstratégia 2020 Itämeren alueella, Meriharjuksen hoitosuunnitelma, Vuoksen vesistöalueen järvitaimenkantojen toimenpideohjelma, Kansallinen rapustratégia 2019-2022 ja Itämeren meritaimenen vesistökohtaiset elvytys- ja hoitosuunnitelmat.

2. Perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta

Tähän kohtaan kerätään perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta siltä osin kuin ne ovat saatavissa.

3. Suunnitelma kalastuksen kehittämisen- ja hoitotoimenpiteiksi

3.1. Tavoitetila

Tämän käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaoloaikana turvataan sekä alueen kalavarojen hyödyntäminen että biologinen monimuotoisuus, sekä pyritään edistämään kotitarve-, vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä ottaen huomioon se, että kalastusoikeus on jonkun omaisuutta.

3.2. Ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi

Suomalaisten vapaa-ajankalastajien määrä on pysytellyt korkealla tasolla, vaikkakin 2000-luvulla kalastajien lukumäärä on laskenut noin kahdesta miljoonasta noin 1,5 miljoonaan.

Huolimatta siitä, onko todellista tarvetta lisätä yhtenäislupa-alueita vapaa-ajankalastajilla, kalatalousalue suosittelee osakaskunnille vapaaehtoisuuteen perustuvia keskinäisiä sopimuksia useamman osakaskunnan muodostamiseksi yhtenäislupa-alueiksi. Tarkoituksena on muodostaa yhtenäislupa-alueita, joiden toimintamalli tyydyttää kaikkia osapuolia. Nämä osakaskuntien vapaaehtoiset yhteenliittymät sopivat keskenään sallituista pyyntivälineistä, luvanmyynnistä ja luvanmyyntitulojen jakamisesta.

4. Suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi

Tähän kohtaan kerätään tietoja aiotuista kalakantojen hoitotoimenpiteistä, kuten esimerkiksi;

- kalastuksen säätelyn alueelliset ja ajalliset rauhoitukset eri kalalajien lisääntymisaikana;
- lisääntymisalueiden kunnostaminen;
- istutukset, vaikkakin ensisijainen tavoite onkin luonnollisen lisääntymisen turvaaminen;
- hoitokalastukset;

5. Ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä

Vaelluskaloja ovat lohi, järvilohi, ankerias, nahkiainen, toutain, taimen sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavat kannat. Uhanalaisia kalalajeja ovat järvilohi, Saimaan nieriä, harjuksen merikannat, ankerias, meritaimen, vaellussiika ja Etelä-Suomen sisävesitaimen.

Kalatalousalueella esiintyy seuraavia vaelluskaloja; xxxxxx, xxxxxx,

Kalatalousalueella esiintyy edellä mainittuja uhanalaisia kalakantoja; xxxxxx, xxxxxx,

Toimenpide-ehdotus: tekstiä ja toimenpide-ehdotuksessa otetaan huomioon mahdolliset, vielä julkaisemattomat, tiettyä kalalajia koskevat alueelliset hoitosuunnitelmat; Järvilohistrategia, Saimaan järvilohen hoito-ohjelma, Saimaannieriän toimenpideohjelma ja Suomenlahden meritaimenkantojen suojelu- ja käyttösuunnitelma,

6. Ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi

Kalastuksen alueellisia säätelytoimenpidekeinoja ovat muun muassa (lisääntymisaikaiset) alueelliset ja ajalliset pyyntirajoitukset, kalojen ala- ja yläpyyntimittaa koskevat rajoitukset sekä kalanpyyntivälineiden teknisiä ominaisuuksia koskevat rajoitukset (esim. korkeus, pituus, solmuväli, langan vahvuus jne.).

Kalatalousalueella on mahdollisuus tehdä hakemus sekä yleiskalastusoikeuksien rajoittamiseksi että hakemus hakea muutosta valtioneuvoston asetuksella säädetyistä kalojen alimmista ja ylimmistä pyyntimitoista.

Kalatalousalueen yleiskokous päättää kulloinkin tarvittavista säätelytoimenpiteistä koskien yleiskalastusoikeudet tai pyyntimitat.

7. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi

Kalatalousalue ei tee käyttö- ja hoitosuunnitelmaan ehdotusta kalastonhoitomaksuina kerättyjen varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi. Mikäli kalatalousalue tekisi näin, niin kalatalousalue olisi sidottu kyseiseen jakomalliin käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaoloajan.

Kalatalousalue päättää asiasta vuosittain kalatalousalueen yleiskokouksessa.

8. Kalataloudellisesti merkittävien alueiden määrittäminen

Kalataloudellisesti merkittäviä alueita ovat vaelluskalavesistöt ja kalakantojen suojelun kannalta merkittävät alueet.

Vaelluskalavesistöt

Vaelluskalavesistö on vesialue, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellus- tai lisääntymisalueenaan. Vaelluskalavesistöjä ovat myös rakennetut joki- ja purovesistöt, joissa esiintyy vaelluskaloja. Vaelluskaloja ovat lohi, järvilohi, ankerias, nahkiainen, toutain, taimen sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavat kannat.

Todetaan kalatalousalueella esiintyvät vaelluskalalajit; xxxxxx, xxxxxx, xxxxxx,

Määritetään vaelluskalareitit, syönnösalueet, nousujoet ja niiden terminaalialueet kalaväylälineen, kutualueet jne. kartalla.

Kalakantojen suojelun kannalta merkittävät alueet

Määritetään kalatalousalueella esiintyvät kalalajit, joiden suojelun kannalta kalatalousalueella on merkittäviä alueita. Merkitään nämä alueet kartalle.

9. Kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen

Kalastuslain 36 §:ssä *Käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen* 2. momentin kohdassa 9 pyydetään määrittämään kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoituksen hyvin soveltuvat alueet. Kalastuslaissa, tai hallituksen esityksessä kalastuslaiksi, ei ole esitetty täsmällisiä ja tarkkarajaisia kriteereitä, joita tulisi käyttää näiden alueiden määrittämisessä. Maa- ja metsätalousministeriö ei ole säätänyt asetuksella tarkemmin käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista.

Edellä mainituista syistä johtuen kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvia alueita ei ole voitu kriteerien puuttuessa määrittää tässä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

Minkä tahansa kalatalousalue tukee kaupallista kalastusta ja pyrkii toimimaan päätösvaltaisesti välikätenä vesialueiden omistajien tai heidän muodostamien yhtymien ja ammattikalastusta elinkeinonaan harjoittavien yrittäjien kanssa. Välikätenä toimimisen tarkoituksena on löytää ratkaisu vesialueen kaupalliseen hyödyntämiseen, joka tyydyttää molempia osapuolia. Yhteistyökumppaneissa asetetaan etusijalla toimintaansa aloittavat kaupalliset kalastajat. Kukin kaupallinen kalastaja päättää itse, mihin hän pyydyksensä laskee hänelle vuokratulla vesialueella.

10. Kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittäminen

Kukin kaupallinen kalastaja päättää itse, millaisilla pyydyksillä hän elinkeinonaan haluaa harjoittaa. Kaupallisen kalastajan tulee ottaa huomioon vallitseva lainsäädäntö, määräykset ja ohjeet koskien pyynnissä sallittujen pyydysten tekniset ominaisuudet.

11. Suunnitelma kalastustietojen seurannan järjestämiseksi

Sen lisäksi, mitä kalastuslain 90 §:ssä määrätään saaliiden ilmoitusvelvollisuudesta, kalatalousalueella kaupallista kalastusta harjoittavien kalastajien (KaL 13 §), kalastusoppaiden (KaL 18 §) ja kalastusmatkailuyrittäjien tulee pitää saalispäiväkirjaa, jotta kalatalousalue voi antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lausunnon alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista. Edellä mainitut tahot velvoitetaan luovuttamaan saalistiedot kalatalousalueen käyttöön.

12. Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi

Kalatalousalueen yleiskokous päättää vuosittain kalastuksenvalvonnan päälinjoista. Kalatalousalueen hallitukselle annetaan oikeus päättää kalastuksenvalvonnan käytännön organisoinnista.

Kalatalousalueella järjestettävän kalastuksenvalvonnan tavoitteena on, että kalastalousalueella ei tapahdu luvatonta kalastusta.

Kalatalousalueen tehtävänä on varmistaa riittävät resurssit kalastuksenvalvonnan järjestämiselle; riittävästi kalastuksenvalvoja ja riittävästi toimintavaroja operointiin.

Mikäli käytettävissä olevat resurssit ovat riittämättömät, kalastuksenvalvonnan painopistealueita määritetään kulloisenkin tarpeen mukaan.

Tämä ehdotus ”Minkä tahansa kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2021 – 2023” on hyväksytty Minkä tahansa kalastalousalueen yleiskokouksessa xx.xx.2020.